SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2693

av Lars Leijonborg m.fl. (L)

Liberal utrikes- och biståndspolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främjandet av demokrati ska utgöra det övergripande målet för svensk utrikes- och biståndspolitik och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den svenska biståndspolitiken och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att auktoritära stater inte ges plats i FN:s råd för mänskliga rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska ambassader ska fungera som trygga mötesplatser och frizoner för demokratiförespråkare och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i sina internationella relationer ska intensifiera arbetet för att stärka kvinnors och hbtqi-personers fri- och rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydligare och mer ambitiösa jämställdhetsmål ska genomsyra utrikespolitikens samtliga politikområden och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att avskaffa kravet på enhällighet genom vetorätten inom EU:s utrikespolitiska beslutsfattande och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka och skynda på arbetet för att få svenska samvetsfångar frigivna och återförda till Sverige och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stöd till internationella organisationer ska villkoras med högre krav på öppenhet, god intern kontroll, välfungerande styrning och effektiv användning av resurser och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges internationella klimatbistånd ska betraktas som en viktig och integrerad del av den nationella klimatpolitiken och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fördjupa det nordiska och baltiska utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förbudet mot personminor, klustervapen och autonoma vapensystem och att lämna Ottawaavtalet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka förbindelserna med demokratiskt sinnade länder, särskilt i Sydostasien, och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla Sveriges och EU:s relationer med Taiwan och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öppna upp svensk vapenexport för Taiwan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den liberala utrikespolitiken är värderingsstyrd och utgår från övertygelsen att varje människa har rätt till frihet, demokrati och mänskliga rättigheter. Sverige ska vara en stark röst för de människor som lever under förtryck, förföljs för sina åsikter eller nekas sina grundläggande fri- och rättigheter. I en tid då auktoritära regimer stärker sina positioner och den demokratiska utvecklingen backar i flera delar av världen måste Sveriges utrikespolitik vara tydlig, värderingsstyrd och konsekvent.

Liberalernas vision är en utrikespolitik där frihet, rättsstatens principer och mänskliga rättigheter ges företräde framför kortsiktiga ekonomiska eller geopolitiska

intressen. Sverige ska vara en aktiv kraft för demokrati, internationell rätt och mänsklig värdighet. Liberalernas bestämda uppfattning är att demokratiska samhällen är en förutsättning för att skapa långsiktigt välstånd och garantera frihet för den enskilde individen.

Friheten som ledstjärna i utrikespolitiken

Rysslands anfallskrig mot Ukraina, Kinas aggressioner mot Taiwan och hot mot andra demokratier och Irans förtryck av kvinnor och oliktänkande visar hur auktoritära regimer hotar människors frihet och den internationella rättsordningen. Vår tids ondskans axelmakter med Ryssland, Kina och Iran i spetsen, förenas inte av en idé om hur samhället ska se ut utan i sin avsky mot demokrati och frihet. De utgör ett samlat och aktivt hot mot den demokratiska ordningen i Sverige, Europa, och runt om i världen. De auktoritära regimerna behöver i en ännu högre utsträckning bemötas av en enighet bland världens demokratier. Sverige bär ett ansvar att i högsta möjliga mån verka för att stärka enigheten inom våra internationella sammanhang för att stödja demokrater, demokratier och demokratisk utveckling i världen.

På flera håll i Europa höjs tvivelaktiga röster som ifrågasätter stödet till Ukraina, liksom Ukrainas rätt att försvara sig. Sveriges militära stöd måste oförtröttligt fortgå fram till dess att hela Ukraina är befriat och den siste ryske soldaten har lämnat. Ukraina hör hemma i EU och Nato, och så fort förutsättningar för medlemskap är uppfyllda ska Ukraina välkomnas med öppna armar. Sveriges och EU:s fortsatta stöd till Ukraina är essentiellt för att inte Ryssland ska tillåtas diktera Ukrainas framtid.

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina visar samtidigt vilka länder i den demokratiska världen som orkar stå upp för dess värderingar. När USA vacklar i sitt stöd har Sverige, med Liberalerna i regering, fortsatt att bidra med ett stöd till Ukraina som ligger i den absoluta världstoppen i förhållande till vår ekonomi. Det är försvaret av frihet och demokrati i sin renaste form.

Genom att förena mod och uthållighet med en stor portion kreativitet har Ukraina nått militära framgångar. Men stödet från Europa är fortsatt helt avgörande. I ett scenario där stöden faller bort ökar risken att Ryssland segrar i kriget markant. Det får inte ske. Rysslands krig mot Ukraina är ett krig också mot oss, och vilar på revanschistiska idéer om ett Storryssland. En rysk seger skulle kraftigt försämra säkerhetsläget i Sverige och hota vårt och NATO:s territorium. Därför är det viktigt såväl att Ukraina vinner som att Ryssland förlora kriget. Mer om stödet till Ukraina går att läsa i Liberalernas motioner om EU och försvarspolitik.

Sverige ska stödja demokratisk utveckling

Vi kan inte ta vår demokrati för given. Under tjugo år i rad har demokratin minskat världen över, och endast sju procent av världens befolkning anses idag leva i liberala demokratier. Demokratins ställning i världen är därför långt ifrån självklar. Samtidigt utvecklar auktoritära regimer allt effektivare metoder för övervakning, repression och påverkan. Dessa länders makt och inflytande måste pressas tillbaka. Sverige måste tydligare än i dag låta främjandet av demokrati utgöra det övergripande målet för såväl utrikes- som biståndspolitiken.

Svenska resurser och internationella insatser ska i högre grad riktas mot att stärka fria medier, oberoende domstolar, rättsstatsutveckling, fria val och civilsamhällesorganisationer. Sveriges agerande ska konsekvent bidra till att fler människor får möjlighet att leva i fria och öppna samhällen. Liberalerna vill också stärka stödet till demokratiska krafter i länder där auktoritära stater, som Kina, söker större inflytande. Nu är det inte rätt tid att lämna länder som står i valet mellan demokrati och auktoritärt styre. På samma sätt som vi argumenterar för att stödet till Ukraina stärker vår frihet, så måste samma sak gälla också i andra delar av världen.

Den samlade biståndspolitiken är mer nödvändig än någonsin förr. 2025 uppgick svenskt bistånd till 0,85% av bruttonationalinkomsten, på tredje plats av alla länder. Liberalerna vill se en utökad biståndsram med ett större fokus på det demokratifrämjande biståndet. På sikt ska biståndet uppgå till en procent av bruttonationalinkomsten.

Mer bistånd ger inte bara hjälp till människor runt om i världens konflikt- och katastrofdrabbade områden, utan innebär också en långsiktig säkerhetspolitisk investering för demokratin. Ukrainas försvar mot Rysslands anfallskrig visar vad som står på spel när en stat försöker avgöra ett annat folks framtid med våld. Rysslands mål är att tillintetgöra Ukraina både som stat och nation. Bistånd till Ukraina är i sig därför en försvarshandling mot den ryska imperialismen. Sveriges stöd till Ukraina är en livsviktig investering i vår egen säkerhet.

Liberalerna menar att det humanitära biståndet fortsatt ska utgå ifrån det humanitära behovet i världen och vila på de av EU antagna principerna för humanitärt bistånd om humanitet, opartiskhet, neutralitet och oberoende. Utvecklingsbiståndet har under den gångna mandatperioden fått ett ökat fokus på demokratifrämjande tack vare Liberalerna i regeringen, men det behöver fortsätta utvecklas. Liberalerna ser också fördelar med det handelsrelaterade biståndet, som förbättrar infrastruktur och gör det lättare för lokala

företag att nå internationella marknader. Även detta bistånd måste dock styras av effektivitet i förhållande till de biståndspolitiska målen snarare än andra intressen i de fall att dessa inte samvarierar.

Försvara mänskliga rättigheter i internationella organisationer

FN:s råd för mänskliga rättigheter har under lång tid präglats av att stater med omfattande och systematiska människorättsbrott beretts plats och inflytande. Detta undergräver rådets trovärdighet och försvårar arbetet för universella mänskliga rättigheter.

Sverige bör tillsammans med likasinnade demokratier aktivt verka för reformer som stärker rådets legitimitet och motverkar att auktoritära regimer ges möjlighet att använda medlemskap för att skydda sig från kritik. Internationella institutioner måste stå på de förtrycktas sida, inte ge förtryckarna ett politiskt skydd.

Kinas agerande för att hålla Taiwan utanför internationella organisationer och samarbeten som WHO och WHA måste mottryckas. Taiwan har en självklar roll att spela i dessa organisationer, till gagn för organisationernas syfte i hela världen. Det ankommer därför på demokratier som Sverige, andra EU-länder och övriga demokratier att systematiskt arbeta för att detta ska bli verklighet.

Runt om i världen utsätts oppositionella, journalister, människorättsförsvarare och demokratiaktivister för hot, trakasserier och fängslanden. Svenska ambassader har en viktig roll som bärare av svenska värderingar och bör ges ett tydligare uppdrag att stödja dessa personer.

I länder där demokratin är svag eller avskaffad bör svenska beskickningar fungera som trygga mötesplatser och demokratiska frizoner. Genom dialog, synlighet och praktiskt stöd kan Sverige bidra till att stärka lokala krafter som verkar för frihet och mänskliga rättigheter.

Kvinnors och hbtqi-personers rättigheter

Kvinnors och flickors frihet är en av vår tids viktigaste frihetsfrågor. I många delar av världen hotas kvinnors grundläggande rättigheter, och hbtqi-personer utsätts för diskriminering, kriminalisering och våld.

Sverige ska vara en stark internationell röst för jämställdhet och mänsklig värdighet. Samtliga delar av utrikespolitiken bör genomsyras av tydliga och ambitiösa jämställdhetsmål. Arbetet för kvinnors ekonomiska egenmakt, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt skydd mot könsrelaterat våld måste prioriteras. Sverige ska

också tydligt försvara hbtqi-personers rättigheter i bilaterala relationer, inom EU och i internationella organisationer.

Ett handlingskraftigare Europa

Med den växande osäkerheten i omvärlden behöver Europa stå starkare, både ekonomiskt och säkerhetspolitiskt. En skyndsam svensk övergång till euron kan därför snabbt bli nödvändig, och opinionen kan svänga lika hastigt som i Natofrågan. I ett sådant läge måste ett eurointräde kunna genomföras utan onödiga dröjsmål.

Samtidigt måste EU:s militära samarbete fördjupas. Vi kan inte utgå från att Trump-eran är en parentes, utan måste planera för ett läge där USA:s militära engagemang i Europa avtar kraftigt. Därför behöver vi bygga vidare på ett europeiskt Nato tillsammans med Kanada, där även Storbritannien och, när kriget är vunnet, Ukraina ingår. EU:s kommande budget bör i högre grad prioritera vår gemensamma säkerhet och flytta resurser från jordbrukssubventioner till investeringar i Europas försvar och motståndskraft.

Europeiska unionen är Sveriges viktigaste utrikespolitiska plattform. Samtidigt begränsas EU:s handlingskraft av kravet på enhällighet inom stora delar av utrikespolitiken. Enskilda medlemsstater kan blockera sanktioner, fördömanden och gemensamma ställningstaganden även när en överväldigande majoritet av medlemsländerna vill agera.

För att kunna möta säkerhetspolitiska utmaningar och försvara demokrati och mänskliga rättigheter måste EU:s utrikespolitik bli mer effektiv. Sverige bör därför verka för en övergång till kvalificerad majoritet i fler utrikespolitiska beslut. Mer om Liberalernas politik för EU går att läsa i vår EU-politiska motion.

En realistisk syn på Kina

Sveriges politik gentemot Kina har präglats av naivitet och undfallenhet. Liberalerna menar att Kinas offensiv mot demokrati i världen, hoten mot Taiwan, enhetsfrontspolitiken och den uttalade ambitionen att bedriva krig i arenor som akademi, ekonomi och kultur måste tas på största allvar.

Skyddet av den fria akademin och av forskningen som sker i demokratier måste vara styrande för synen på utbyten med Kina. Kina använder uttalat, genom enhetsfrontspolitiken, vår öppenhet som ett infiltrationspunkt i syfte att skada oss och inhämta information. Arbetet mot detta måste stärkas ytterligare. Sverige och EU måste prioritera att ligga före Kina i forskningspolitiken, ett Kina med långtgående teknologiskt försprång utgör ett existentiellt hot mot demokratin som sådan.

Kina är inte en marknadsekonomi och vilar inte sitt samhällssystem på en allmän och lika äganderätt. Alla kinesiska bolag har en nära koppling till det kinesiska kommunistpartiet och kan inte i något läge förstås som privata aktörer i den mening som vi förstår företag i vår fria ekonomi. Därför måste Sverige bedriva en politik som behandlar ekonomiska transaktioner och handelsrelationer med Kina med ytterst hög vaksamhet. EU:s handelsrelationer med demokratier som Taiwan, Sydkorea, Japan och Filippinerna måste i stället stärkas genom frihandelsavtal och ett ökat ekonomiskt utbyte.

Taiwan är idag en av världens mest välfungerande demokratier, och Liberalerna anser att det taiwanesiska folket har rätt att självständigt bestämma sin egen framtid. Därför vill vi stärka de politiska, ekonomiska, kulturella och akademiska banden med Taiwan. Det inkluderar att driva frågan om ett frihandelsavtal med EU, stärka den svenska närvaron i Taipei och öka det akademiska utbytet. Det inkluderar också att avvisa alla påtryckningar från Kina. Sverige och EU ska själva utforma sina relationer med Taiwan, utan påverkan eller påtryckningar från Kina. Liberalerna driver också att Sverige som princip ska godkänna vapenexport till demokratier, inte minst i tider då de utsätts för ökande hot från auktoritära regimer. Taiwan är ett tydligt exempel.

Svenska samvetsfångar ska hem

Svenska medborgare, däribland Ahmadreza Djalali, Dawit Isaak och Gui Minhai, hålls i dag frihetsberövade i auktoritära stater på politiska eller godtyckliga grunder. Dessa personer används alltför ofta som verktyg för utpressning eller politiska påtryckningar.

Sverige måste agera mer kraftfullt, samordnat och uthålligt för att få svenska samvetsfångar frigivna. Regeringen bör stärka de diplomatiska insatserna, utveckla samarbetet med allierade demokratier och säkerställa att frågorna ges högsta möjliga prioritet i Sveriges bilaterala kontakter med berörda stater.

Effektivitet och ansvar i det internationella samarbetet

Internationella organisationer spelar en avgörande roll för utveckling, konfliktförebyggande arbete och humanitära insatser. Samtidigt måste skattebetalarnas medel användas ansvarsfullt och ge största möjliga nytta. Sverige bör därför ställa högre krav på transparens, intern kontroll, resultatredovisning och effektiv styrning hos de organisationer som erhåller svenskt stöd. Brister ska få konsekvenser och resurser ska i större utsträckning riktas till aktörer som kan uppvisa goda resultat och ansvarsfull förvaltning.

Klimatbistånd som del av klimatpolitiken

Klimatförändringarna är en global utmaning som kräver internationellt samarbete. Utvecklingsländer drabbas ofta hårdast av klimatförändringarnas konsekvenser trots att de historiskt bidragit minst till utsläppen.

Sveriges internationella klimatbistånd är därför inte enbart en del av utvecklingspolitiken utan också ett viktigt verktyg för att uppnå nationella och globala klimatmål. Insatser för klimatanpassning, utsläppsminskningar, fossilfri energi och hållbar teknikutveckling bör ses som en integrerad del av Sveriges samlade klimatpolitik.

Norden och Baltikum - en starkare röst för frihet och säkerhet

De nordiska och baltiska länderna förenas av starka demokratier, hög tillit, välutvecklade rättsstater och en gemensam syn på människors frihet och lika värde. I en tid präglad av geopolitisk osäkerhet, ökade säkerhetshot och ett hårdnande internationellt klimat behöver det nordisk-baltiska samarbetet fördjupas ytterligare. Våra länder har tillsammans betydligt större möjligheter att påverka utvecklingen i Europa och världen än vad länderna har var för sig.

Liberalernas vision är ett nordligt samarbete som fungerar som en ledande kraft för demokrati, mänskliga rättigheter, frihandel och den regelbaserade världsordningen. Våra länder bör i större utsträckning samordna sina positioner inom Europeiska unionen, Nato, FN och andra internationella forum för att stärka genomslaget för gemensamma värderingar och intressen.

Det säkerhetspolitiska läget i vårt närområde har förändrats i grunden. Sveriges och Finlands medlemskap i Nato skapar nya möjligheter för ett fördjupat nordiskt försvars- och säkerhetssamarbete. Sverige bör därför verka för ökad samordning inom totalförsvar, civil beredskap, cybersäkerhet, underrättelseutbyte och gemensamma försvarsinvesteringar. Ett starkare nordiskt samarbete bidrar till ökad säkerhet för Sveriges medborgare och stärker samtidigt Europas samlade motståndskraft. Synen på internationella avtal som reglerar vårt säkerhetspolitiska svängrum måste vara gemensam och realistisk. Liberalerna vill se över förbudet mot personminor, klustervapen och autonoma vapensystem och lämna Ottawaavtalet.

Sverige bör även verka för ett närmare nordiskt samarbete inom utvecklingsbistånd, demokratifrämjande insatser och stöd till Ukraina. Genom att samordna resurser, kompetens och diplomatiska initiativ kan de nordiska länderna utöva ett större inflytande i arbetet för fred, frihet och hållbar utveckling. Ett starkare Norden-Baltikum

är inte ett alternativ till det europeiska samarbetet, utan ett sätt att stärka Europas röst i världen och försvara liberala värden när de utmanas av auktoritära krafter.

Lars Leijonborg (L)

Joar Forssell (L)

Pär Gustafsson (L)

Camilla Mårtensen (L)

Lina Nordquist (L)

Roger Haddad (L)